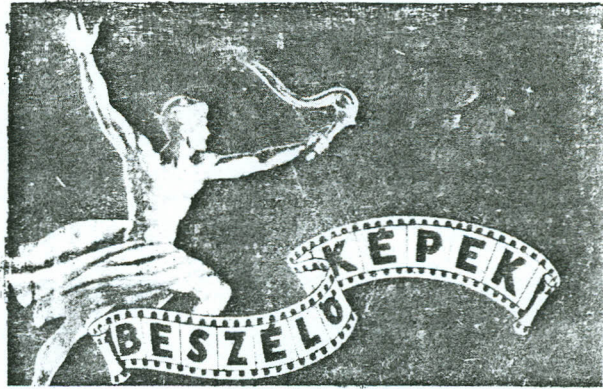

218179

A sorozat 2. sz.

Magyarország felszabadulása

KIADJA

A MAGYAR FOTÓ DIA-OSZTÁLYA,

A MUNKÁSMOZGALMI INTÉZET KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

BUDAPEST, 1951.

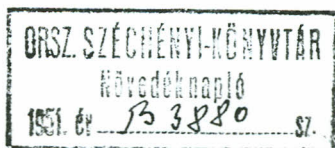
TUDNIVALÓK

A BESZÉLŐ KÉPFK előadásszövegeit és filmdiasorozatait az illetékes megyei tanács népművelési osztálya díjtalanul kölcsönzi. Az odaszállítás költségei a kölcsönző hivatalt, a visszaszállítás költségei a kölcsönvevőt terhelik. Közérdek, hogy a szövegkönyveket és a filmdiasorozatokat felhasználásuk után azonnal visszaküldjük a Megyei Tanács Népművelési Osztály címére. A kölcsönzött előadásszövegekért és diasorozatokért a kölcsönvevő hivatal anyagi felelősséggel tartozik. A szöveget változtatni (áthuzni stb.) **nem szabad**. Különösen kíméljük a filmdiasorozatokat a karcolástól.

A vetítettképes előadásokkal kapcsolatos tapasztalatok, indítványok és észrevételek közlését a Magyar Fotó Dia osztálya (Landler Jenő u. 28.) bárkitől köszönettel veszi.

Az 1949-50-1951. oktatási évadban megjelent vetítettképes előadásszövegek és filmdiasorozatok címjegyzéke a füzet borítójának hátsó oldalán található.

218179

MAGYARORSZÁG FELSZABADULÁSA

1. 1944. októberének első napjaiban a nagy Sztálinnak, a győzelem hadvezérének bölcs irányításával a Szovjetunió dicsőséges Vörös Hadserege átlépte a magyar határt. És ezzel megkezdődött a magyar dolgozó nép felszabadítása a fasiszta iga alól.
2. A térkép a szovjet hadsereg magyarországi hadműveleteinek útját – hazánk felszabadításának folyamatát mutatja.
3. Malinovszki marsall és Tolbuchin marsall, akiknek a parancsnoksága alatt álló 2. és 3. ukrán hadseregcsoport hős katonái minden áldozatot vállalva harcoltak, hogy a magyar nép szabad legyen és mielőbb békében élhessen.

Vetített szöveg:

4. A Vörös Hadsereg győzelmei nyomán egymás után szabadultak fel városaink és falvaink. Felszabadult Szeged és Debrecen. És a Szovjetunió már akkor, az ország részleges felszabadítása után azonnal hozzájárult, hogy összehívassuk az ideiglenes nemzetgyűlést és létrejöhessen az ideiglenes nemzeti kormány.
5. Éljen az ideiglenes nemzeti kormány – hirdeti a plakát. Ezt a kormányt a Magyar Kommunista Párt kezdeményezésére már az 1944. december 21-én

Debrecenbe összehívott ideiglenes nemzetgyűlés állította a felszabaduló magyar nép élére.

6. Nemzeti önrendelkezésünk teljes elismerését a Szovjetunió azzal is bizonyította, hogy hozzájárult a magyar honvédség újjászervezéséhez. Ez lehetővé tette, hogy mi is hadat üzenhessünk a német fasizmusnak. A magyar honvéd végre közös harcban állhatott a szovjet katona mellett.

Vetített szöveg:

7. A felszabadított területeken pedig azonnal kezdetét vette a demokratikus átalakulás.
8. Ez a táblázat szemléltető részlet a felszabadulás előtti birtokviszonyokról: Eszterházy Pál herceg 223.287 katasztrális hold; Magyar Katolikus Vallásalap 87.319 katasztrális hold. A föld, amelyre bőségesen hullott a felszabadítók hősi vére, a hárommillió koldus és a mammutbirtokok Magyarországá volt.
9. A Magyar Kommunista Párt élt a felszabadulás-adta lehetőségekkel és megindította a harcot azért, hogy a föld azé legyen, aki megműveli! Követelte: hogy a legrövidebb időn belül a földigénylők közreműködésével széleskörű földreformot kell végrehajtani sokszázezer földnélküli és szegényparaszt javára. Képvén: a földreform végrehajtására alakult népi szervezet, egy Községi Földigénylő Bizottságot látunk munkája közben.
10. A magyar parasztság sokévszázados álma elérkezett a megvalósuláshoz. A földbevert karó jelképezi: Magyarországon egyszer s mindenkorra megszűnt a világi és egyházi földesurak nagybirtoka.
11. Az ideiglenes nemzeti kormány debreceni, 1945. március 15-i rendelete alapján kiállított „Birtoklevél, iga-

zolja a földhözjuttatást és leszögezi, hogy az újgazda a kapott földön úgy gazdálkodjon, hogy a maga és az egész nemzet felemelkedését egyaránt szolgálja.

12. Ez a dolgozó paraszt boldogan olvassa a birtoklevelet, amely őt és családját nincstelenből a föld jogos birtokosává tette.
13. Az élet megindulása, a demokratikus reformok elválaszthatatlanul összefüggtek a szovjethadsereg győzelmeivel. A magyar nép is segíteni akart ebben. Ezt mutatja ez a plakát is.
14. A keleti országrészek felszabadítása után közeledett fővárosunk felszabadulásának ideje is. Képünkön: a szovjet hadsereg katonái elindultak Szegedről Budapest felé.
15. A szovjet tüzérség egy állása az egyik vidéki város határában – utban a főváros felé.
16. A Vörös Hadsereg elérkezett hazánk fővárosához. 1944. december végén befejezte a fasiszták budapesti hadcsoportjának körülzárását és ugyanakkor még mintegy 60 km-re nyomult előre Budapesttől nyugat felé. Ezzel teljesen megfosztotta az ellenséget attól a lehetőségtől, hogy körülzárt csapatait segítse. Budapesten a fasiszta csapatok helyzete reménytelenné vált.
17. Képünk annak az ultimátumnak szövegét mutatja, amelyet a szovjet parancsnokság emberies céloktól vezérelve, szovjet parlamenterekkel a körülzárt ellenséges csapatok főparancsnokságához küldött.
18. Steinmetz Miklós a meggyilkolt parlamenti, a magyar származású szovjet tiszt a ravatalon. A német fasiszták a modern hadtörténelemben eddig nem ismert bestiális bűncselekménnyel, a fehér zászlóval jelent-

kező szovjet parlamentereket előre megfontolt szándékkal meggyilkolták.

19. A hálás magyar nép később emlékművet állított Vecsésen az érte hősi halált halt szovjet parlamenterek sírja fölé.
20. Miért gyilkolták meg a fasiszták a szovjet parlamentereket? Mert ezt akarták! – mert hadszintérré, romokká akarták változtatni és azzá is változtatták fővárosunkat. Az ő gaztetteik eredményét láthatjuk a képen: utcarészlet Budapesten az ostrom alatt.
21. A fasiszták pusztulásra ítélték a magyar fővárost és lakosságát. A hős szovjet katonáknak minden talpalatnyi földért, minden házért, utcáért áldozatos harcot kellett vívniuk. A kép 1945. januárjának első napjaiban készült.
22. A szovjet katonák megtisztítják Budapest egyik külvárosát a csapdába került fenevad módjára védekező fasisztáktól.
23. Szovjet katonák rohammal foglalnak el egy üzemet. A szovjet hadsereg mindent elkövetett, hogy gyárainkat megvédje a fasiszták pusztításától.
24. Budapest ostroma – Budapest felszabadításáért és megmentéséért folyt. Ebben a szellemben irányították a hadműveleteket a szovjet tábornokok és tisztek.
25. A sztálini haditudomány és a szovjet katona hősiessége diadalmaskodott: a Vörös Hadsereg tankesportja a budai Dunaparton, a Gellérthegy aljában.
26. A szovjet katonák már a budai városrészeket tisztítják meg az ellenséges egységek maradványaitól.

27. Sztálin napiparancsa. A szovjet hadsereg „másfél-honapos ostrom kemény küzdelmei után, a nagyvárosi haború utcai harcainak nehéz körülményei között” szétzúzta a fasiszták ellenállását fővárosunkban. Budapest 1945. február 13-án teljesen felszabadult.
28. Ime ezt hagyták maguk után a fasiszták: romokat, pusztulást.
29. Teljesen megsemmisült háztömb. A fasiszták fővárosunkban lakóházak között rendezték be hadianyagraktáraikat. A képen látható helyen felrobbant hadianyag a házak egész sorát döntötte romba, sok-sok ember életét oltotta ki és százakat tett otthontalanná.
30. Budapest látképe a fasiszta dúlás után. Nekik nem volt drága hazánk szép fővárosa.
31. A német hitleristák és magyar bérenceik számára létük néhánynapos meghosszabbításáért nem volt drága ár a főváros gyönyörű Duna-hidjainak felrobbantása. A hidakat akkor robbantották fel, amikor Budapest körül már bezárult a Vörös Hadsereg gyűrűje, s amikor a főváros pesti oldala már felszabadult. A fasiszták nemcsak Budapesten robbantottak hidakat – országunk valamennyi hidját elpusztították.

Vetített szöveg:

32. A fasiszták igyekeztek megsemmisíteni a főváros valamennyi üzemét. A gépek jelentős részét leszerelték és a meglévő nyersanyagkészletekkel együtt Németországba szállították. Amelyik üzemet már nem tudták leszerelni, azt úgy tették tönkre, hogy összetörték a gépeket. Számtalan üzem épületét felrobbantották.
33. Csatorna szivattyútelep szétrombolt gépházát látjuk.

34. A barbár robbantások komoly nehézségeket okoztak Budapest vizellátásában. Képünkön: vizért sorban álló tömeg az ostrom utáni napokban.
35. A szovjet hadsereg mindent megtett, hogy mielőbb meginduljon fővárosunk vérkeringése. Szovjet katonalány, mint forgalmi rendőr Budapesten a felszabadulás után.
36. Szovjet katona kenyeret ad két éhes gyermeknek. A kép valóban jelképes: a szovjet katona, aki elhozta szabadságunkat, felszabadulásunk után a legnehezebb időkben kenyeret is adott nekünk.
37. Kétszer ad, aki gyorsan ad. Tudta ezt a szovjet parancsnokság. És az első élelmiszersegélyt gyorssegélyként a Vörös Hadsereg saját élelmiszerkészletéből adta Budapest éhező lakosságának. 1945. február 3-án a Vörös Hadsereg 400 tonna élelmet adott Budapestnek.

Vetített szöveg:

38. Rövid idő múlva már a hatalmas Szovjetország küldi a segítséget. Március 12-én a Szovjetunió 100 millió pengő kölcsönt adott Magyarországnak. Március 25-én újabb 20 ezer tonna élelmet, gyógyszert és különböző nyersanyagokat kaptunk a Szovjetuniótól.
39. Megérkezett az első gyógyszer szállitmány a Szovjetunióból.
40. Az első gyapotszállitmány a magyar gyárak részére.
41. A felszabadulás pillanata nem érte váratlanul és tétlenül a Kommunisták Pártját. Budapest ismét főváros lesz. A szabad, demokratikus, független Magyarország fővárosa – hirdeti a Párt plakátja. Hogy így legyen,

minden becsületes embert harcba hív a fasiszták ellen, az újjáépítésért.

42. Megindult a harc a fasiszták ellen, megkezdődött felelősségrevonásuk. Képiünk: népbírószági tárgyalást mutat. A nép küldöttei ítélkeznek Szivós és Rotyits gyilkos keretlegények felett, akik a tápiószügyi különleges büntetőszázadban a magyar nép legjobb fiait küldték a halálba.
43. A Magyar Kommunista Párt másik plakátja az egész országot, az egész népet érintő, legégetőbb újjáépítési feladatokat tűzte napirendre. Állítsuk helyre a vasutat, a postát, a rádiót! Fokozzuk a gyárak termelését!
44. A Kommunista Párt kezdeményezésére megalakultak a Népi Bizottságok és megindult a fővárosban is a romtalanítás, a helyreállítás munkája.
45. A romtalanítás és helyreállítás munkájában jelentősen kivették részüket az MNDSZ-ben tömörült nők.
46. A magyar munkásosztály hősi munkát végzett, amikor már az első idők rendkívül nehéz életkörülményei között hozzáfogott rendbehozni a súlyos károkat szenvedett gyárakat, üzemeket. Nem egy helyen a romok alól kaparta ki a gépeket, hogy megindítsa a termelést. A munkásosztályt lelkesítette az a tudat, amelyet a Párt ébresztett és táplált benne, hogy ha felépíti a rombadólt országot, akkor a maga hazáját, a magyar dolgozó nép országát építi újjá.
47. Épülő ponton-hidat mutat képiünk. A közlekedés helyreállítására irányuló munkánk minden területén segített bennünket a szovjet hadsereg: anyaggal, szakemberekkel, sőt munkaerőkkel is.

48. A Kommunista Párt a vasut helyreállítására mozgósította a magyar munkásságot. Képünk még a meginduló vasuti közlekedés első idejéről van: az elpusztult pálya, a mozdonyok, a vasuti kocsik legjelentősebb része még helyreállításra vár, de már megindultak az első szerelvények ...
49. Minden vonalon megindult az élet: műterem a romok között. A magyar értelmiség legjobbjai megértették, hogy helyük a demokrácia építői, a munkásosztály és annak szövetségese, a dolgozó parasztság mellett van, – ők is neki fogtak, hogy legyőzzék a maguk területén mutatkozó nehézségeket és munkájukkal jelentősen hozzájárultak a Magyarország újjáépítéséért folyó nagy munkához.
50. 1945. február 20-án a Magyar Kommunista Párt, a dolgozó nép szeretett vezére, Rákosi Mátyás, hosszú távollét után megérkezett Budapestre. Rákosi Mátyás érkezése mindenütt a dolgozó nép nagy lelkesedését váltotta ki.

Vetített szöveg:

51. A magyar népet az elnyomatás hosszú évtizedei alatt, a Horthy-fasizmus idején Rákosi Mátyás hősiességének magatartása lelkesítette harcra az ellenforradalom rendszerével szemben. S miután a Szovjetunió kiragadta börtönéből a gyilkos ellenforradalom karmai közül – Rákosi Mátyás küldött biztatást és segítséget a magyar népnek a fasizmus és szörnyű háborúja elleni küzdelemhez. Rákosi Mátyás egy pillanatra sem szünt meg a magyar népért harcolni s harcával a magyar jövő útjait követte.
52. 1945. február 25-én a Sportcsarnokban Budapest népe Rákosi Mátyás beszédét hallgatja. Miről beszél Rákosi elvtárs? Azokról a kérdésekről, amelyek min-

den becsületes embert elsősorban érdekeltek: hogyan tudunk harcolni a nép ellenségei ellen, hogyan tudjuk újjáépíteni hazánkat, fővárosunkat, hogyan építjük fel demokratikus rendszerünket.

53. Ezért hallgatták Rákosi Mátyást oly sokan, hogy a tömeg jelentős része be se fért a Sportcsarnokba és így hangszórón keresztül hallgatták a beszédet.

Vetített szöveg:

54. A felszabadult országrészekben a magyar nép szeretete és hálája övezte a szovjet katonákat, akik elhozták számára a felszabadulást, a békét és ezernyi segítséget nyújtottak nehézségei leküzdéséhez.
55. Ezért ünnepelte lelkesen 1945. február 23-án Szeged népe is a Vörös Hadsereg születése napján felsorakozott szovjet katonákat.
56. Ezért vesznek részt büszkén a magyar hadsereg tagjai, a magyar nép fiai is, a szovjet katonák mellett a Vörös Hadsereg február 23-i szegedi ünnepségén.
57. Az országépítő munkához, mint nélkülözhetetlen fegyver, kommunista sajtó kellett. 1945. március 25-én újra és most már első ízben legálisan jelent meg a „Szabad Nép”. Az első sorokat Rákosi Mátyás írta:
„Legyen a Szabad Nép eleven, tettekre kész, szókimondó, buzdító, iránytrató és harcos”.
58. A felszabadult országrészekben népiünk most már szabadon ünnepelhetette március 15-ét is, szabadon vállalhata forradalmi hagyományait. Az ünnepség előadója, Rákosi Mátyás megérkezik Szegedre, ahol a Horthy-fasizmus alatt oly hosszú ideig raboskodott.

59. A szegedi márciusi ünnepeken résztvevők egyik csoportja Rákosi Mátyás beszédét hallgatja. Márciusi ünnepeinken résztvesznek a szabadságunkat hozó szovjet katonák is.
60. A szegedi Városháza terme. Az a város, amelyet az ellenforradalom negyedszázadon keresztül igyekezett kisajjítani, melynek Csillag-börtönében, Rákosi Mátyás hosszú fogságát töltötte, a felszabadulás utáni első szabad március 15-én, első polgárává választotta Rákosi Mátyást.
61. Március 15-ét új ünnep követte. 1945. április 2-án Budapest és környéke képviselőket választott az Ideiglenes Nemzetgyűlésbe.
62. Amikor ezek a plakátok megjelentek a keleti ország-részekén, a fővárosban már megindult az élet. De a Dunántúl jelentős részét még tiporták az SS-ek csizmái, még gyilkoltak, raboltak a nyilasok. A szovjet-hadsereg egységei harcoltak Magyarország egész területének felszabadításáért. A Magyar Kommunista Párt felszólította a magyar népet, hogy lépjen be a Nemzeti Felszabadító Hadseregbe.
63. Végre a Dunántúlt is felszabadította a Szovjetunió Vörös Hadserege. Szovjet tiszték magyar kitüntetését mutatja képinck. Az ünnepeken ott áll már a magyar hadsereg is.
64. Plakát 1945. tavaszán. A fasiszta fenevad nem menekülhetett. A Szovjetunió Magyarország felszabadítása után újabb és újabb csapást mérve a fasisztákra, szétzúzta a hitlerizmust.

Vetített szöveg:

65. A magyar hadsereg azt a megtisztelő lehetőséget nyerte, hogy az ország teljes felszabadítása után,

április 1-én utnak indíthatta első zászlóalját a frontra, ahol a Szovjetunió harcolt a fasiszta agresszor ellen, a világ népeinek békéjéért.

66. 1945. április 4-én Magyarország felszabadítása befejeződött – adja hírül a Szabad Nép. A Szovjet Hadsereg kiűzte hazánk területéről a magyar nép és az egész emberiség esküdt ellenségét, a német fasisztákat és bérenceiket.
67. A Szovjetunió Vörös Hadserege hazánkat felszabadítva, egyben végleg szétzúzta a nagybirtokosok, az iparbarók és bankfejedelmek reakciós államgépezetét. Ezért népünk a Magyar Kommunista Párt vezetésével a földreformot kiterjeszthette az ország egész területére. Mint ahogy a táblázat mutatja, a földreform során több mint 5 és félmillió kh. került kiosztásra. Több, mint 400.000 teljesen nincstelen gazdasági cseléd és mezőgazdasági munkás és több, mint 246.000 törpe- és kisbirtokos jutott így földhöz.
68. Hazánk teljes felszabadulása után láttuk csak meg, miibe került a magyar népnek az aljas háború. A táblázaton látható számok rombadólt városokat, felégett házsorokat, feldúlt falvakat, kirabolt és elpusztított gyárakat, gazdaságokat, legyilkolt, vagy nyugatra hurcolt tíz- és százezreket, éhező, fázó milliókat jelentettek.

Vetített szöveg:

69. A Szovjetuniótól kapott szabadság, béke és állandó baráti támogatás lehetőségessé tette számunkra, hogy beheggyesszük a háborúította sebeket és sikerrel oldjuk meg hazánk ujjáépítésének, majd a szocializmus építésének nagy kérdéseit.
70. Népünk évről-évre lelkesen ünnepli április 4-ét, felszabadulásunk nagyszerű ünnepét.

71. A Budapesten megtartott felszabadulási ünnepen a főváros és környékének többszáz ezres tömegével az ország minden részéből érkező küldöttségek is felvonultak. A magyar nép élm tudott szabadságával: ma már a hatalom a dolgozó parasztsággal szövetséges munkásosztály kezében van és dolgozó népünk ma már ötéves tervünk célkitűzéseinek teljesítésével és túlteljesítésével, a szocializmus alapjait rakja le hazánkban.
72. Április 4-én nemcsak Budapesten ünnepel népünk, ünnepel az egész országban. Képünkön: a mezőkövesdi felszabadulási ünnepségre felvonulók egy csoportját látjuk.
73. Képünk: a békési felszabadulási ünnepségre felvonuló orosháziak egy csoportját mutatja. Felvonulnak az egyénileg gazdálkodó parasztok és felvonulnak a termelőszövetkezetekhez csatlakozott parasztok.
74. Az ország felszabadulását jelképező Szabadság Emlék-mű a Gellérthegyen. Kifejezi a magyar nép háláját felszabadítója iránt, de jelképezi azt is, hogy a Szovjetunió örökösök a béke - a mi békénk fölött is. A magyar nép pedig szilárdan helytáll a Szovjetunió vezette 800 millió békefront ráeső szakaszán.

A "Beszélő Képek", 1949-1950-1951. oktatási évadban megjelent előadásszövegeinek és filmdiasorozatainak címjegyzéke.

Szabad Föld Téli Esték:

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom (Sz.-1. sz.)
Képek a szovjet kolhozok életéből (Sz.-2. sz.)
Szovjetunió, a béke óra (Sz.-3. sz.)
Sztálin élete (Sz.-4. sz.)
Moszkva felé tekint a világ (Sz.-5. sz.)
A szovjet falu kulturélete (Sz.-6. sz.)
Felszabadult ország - felszabadult nép (Sz.-8. sz.)
Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Tenyészállatvásár (Sz.-9. sz.)
Aratás a nagyszénási "Dózsa" termelőszövetkezetben (Sz.-10. sz.)
Boldog jövőnk - ötéves tervünk (Sz.-11. sz.)
800 millió ember a békéért (Sz.-12. sz.)
A koreai nép harca a szabadságért (Sz.-13. sz.)
Második parasztküldöttségünk útja a Szovjetunióban (Sz.-14. sz.)
Képek néphadseregünk életéből (Sz.-15. sz.)
Pacétól a traktorig (Sz.-16. sz.)
Hogyan él a péri "Micsurin" termelőcsoport paraszt-sága. (Sz.-17. sz.)

Képek a Szovjetunióból:

Képek a Szovjetunióból (Szu.-1. sz.)

Természettudományi:

A csillagos ég (T-1. sz.)

Az állattenyésztés új utjai (T-2. sz.)

Micsurin, a természet nagy átalakítója (T-3. sz.)

A növények élete (T-4. sz.)

A világ, amelyben élünk (T-5. sz.)

Művészeti:

A szovjet festőművészet (M-1. sz.) (Színes üvegdiapozitív.)

Mesék:

Mese az aranykakasról (M-2. sz.)

A cár és a madár (M-3. sz.)

Hiradó:

Győr-Sopron, Hajdu-Bihar, Pest, Veszprém, Zala-
megyei hiradó (H-1. sz.)

Május elseje a dolgozók harcós ünnepe (A. 1. sz.)

Magyarország felszabadulása (A. 2. sz.)

Felelős kiadó: Csongrádi István,
Typopress vállalat, V., Reáltanoda-utca 5.
Felelős vezető: Mező Sándor.